

tigt. Seer jeg derhos hen til de store Vanffeligheder, som tvingende Forholdsregler ere forbundne med, saa er der, efter min Formening, overveiende Dpfordring til endnu i nogen Tid at betragte Sagens Gang, saameget mere som de nærværende Fæsteres Tilstand ingenlunde kræver hurtige Foranstaltninger. Vel foreslaaer man, at Evangsloven ikke skal træde i Kraft før om 3 Aar, og indrømmer saaledes et formeentlig tilstrækkeligt Tidrum for Frivilligheden; men jeg kan ikke finde, at man har Ret til længere at tale om en saadan, naar man først har opstillet et Enten — Eller.

Jeg kan heller ikke andet end antage, at Evangsloven i den foreslaaede Mellemtid, der har Udfigt til at blive meget gunstig for Selveiendoms Fremme, vil virke hemmende herpaa, idet der baade hos Kjøber og Salger vil gøres sig ganske andre Betragtninger gjældende end hidtil, vil blive anstillet ganske andre Beregninger, Beregninger over det Fordeelagtigste ved enten at underkaste sig Evangsloven eller at unddrage sig dens Anvendelse. Faldte Forhaabninger hos den ene eller den anden Part ville ikke udeblive, og Evangslov for Tiden staaer derfor for mig som modarbeidende det, man anseer for det Bedste: de frivillige Overeenskomster.

Med denne Anskuelse kan jeg ikke tilraade det foreliggende Forslag, og det er derfor kun subsidiairt, at jeg har deeltaget i Afstemningen over de enkelte Bestemmelser.

Medundertegnede Blixen = Finecke og Mourier erkjende med Udvalgets øvrige Medlemmer Vigtigheden af de ofte udviklede statsøconomiske og politiske Grunde, som tale for Fæstets Overgang til Selveiendom, og dese ganske Overbeviisningen om det Uffkelige i, at denne Overgang snarest muligt maatte kunne iværksættes. Men vi have hverken ved de tidligere Forhandlinger om denne Sag eller ved de af Udvalgets Fleertal fremsførte Bemærkninger fundet os overtydede om, at Almeenvellet virkelig kan antages at kræve Fæsteforholdets tvungne Afløsning, og det er

dog kun under denne Betingelse, at en saadan Foranstaltning, i Medhold af Grundlovens § 87, skulde kunne retfærdiggjøres. For at den sørgelige Nødvendighed kunde erkjendes at være tilstede for Statsmagten, ved Lov at paabyde, at Eierne af Fæstegodsset paa mange Tusinder Tønder Hartorn skulde kunne tvinges til at afstaae disse deres Eiendomme til de vedkommende Fæstere, hvilke dog maae vide, at de ingen anden Ret have til de dem i Fæste overdragne Gaarde, end den Brugsret, deres Fæstebreve hjemle dem, maatte det i alt Fald forudsættes som givet, at der ingen rimelig Udfigt var til, at Maalet ad anden Vei heldigen kunde naaes; men dette er netop en Forudsætning, vi ingenlunde kunne gaae ind paa, idet vi tvertimod antage, at hiint Maal bør søges opnaaet og i en nær Fremtid mere og mere tør ventes opnaaet ved frivillige Overeenskomster.

Vi troe derhos, at Formaalet saaledes i det Hele vil kunne naaes paa en retfærdigere og for alle Vedkommende mere fyldestgjørende Maade, end ved en Lov, som den foreslaaede, der, efter vor Overbeviisning, hverken vil tilfredsstille Eiernes eller Fæsternes Lærv. Og det er saa langt fra, at vi kunne erkjende, at Almeenvellet kræver hiin indgribende og betænkkelige Foranstaltning, at vi meget mere maae betegne den som faretruende for Almeenvellet. Navnligen troe vi, at den vilde svække Tilliden til Eiendomsikkerheden her i Landet; og i en ikke ringe Grad kunne ryste Crediten. Vi ville i denne Henseende her kun fremhæve den ene Betragtning, at Afløsningen skulde skee efter en Taxation, som paa Grund af de Gjenstandes særegne Beskaffenhed, hvorom her er Tale, i en overordentlig høi Grad vilde lide af Vilkaarlighed og Usikkerhed, og allerede derfor saare let kunde føre til Resultater, der vilde være præjudicerende, ikke mindre for Pant haverne, end for Eierne. Dette fremgaaer og noksom af de Bestemmelser, Lovforslaget herom indeholder. Det turde saaledes, forudsat endog, at de Creditkassers Obligationer, der efter Forslaget størstedels skulde tjene Pant haverne til Sikkerhed, ubetinget og til enhver Tid maatte kunne ansees fuldkomment betryggende, let være en skuf-